

רשומות

הצעות חוק

27 במרס 2000

2868

כ' באדר ב' התש"ס

עמוד

356	הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 21), התש"ס-2000 תיקון עקיף: חוק הטיוע המשפטי, התשל"ב-1972
360	הצעת חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה) (תיקון מס' 3), התש"ס-2000

הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 21), התש"ס-2000

1. תיקון סעיף 5א בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 5א - (1) בסעיף קטן (ב) -

(א) בפסקה (1), במקום "שמלאו לו 21 שנים" יבוא "הוא יודע קרוא וכתוב בשפה העברית, ועמד בבחינות בשפה העברית";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) הועדה מצאה כי סגולות אופיו ואישיותו מתאימות לתפקיד על פי מבחנים ובדיקות שקבעה הועדה בהתייעצות עם נציבות שירות המדינה";

(ג) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(ה) הוא סיים 12 שנות לימוד במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949², או המציא אישור ממושרד החינוך והתרבות על השכלה כללית שוות ערך לכך".

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) לא יינתן אישור לאדם אלא אם כן הוא ממלא אחר התנאים ועומד בסכומים שקבע שר המשפטים לענין עשיית ביטוח או מתן ערבות בנקאית, לשם כיסוי נזקים שעלולים להיגרם על ידו במהלך ביצוע תפקידו".

2. אחרי סעיף 5ב לחוק העיקרי יבוא:

"בעל אישור ראשון (1ב5) בעל אישור, אשר קיבל לראשונה תפקיד (להלן - בעל תפקיד חדש), יצא לביצוע כל תפקיד שיוטל עליו במהלך מחצית השנה הראשונה שלאחר קבלת האישור, בחברת בעל תפקיד נוסף אשר אינו בעל תפקיד חדש".

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע למחוק את גיל הבסיס של בעל התפקיד, משום שרשימת הגיל הנקובה בחוק אינה מוצדקת, כאשר הצעת החוק נותנת לועדה למתן אישורים לבעלי התפקיד (להלן - הועדה) כלים אחרים למדידת יכולתו של בעל התפקיד. מוצע שהועדה תדרוש מממלאי התפקיד כדרישות בסיס ראשוניות, להוכיח יריעת קרוא וכתוב בשפה העברית, להיות בוגרי 12 שנות לימוד, וכן לעמוד בבחינות ובבדיקות כפי שתקבע הועדה בהתייעצות עם נציבות שירות המדינה. (פסקה (1) המוצעת בסעיף 1)

עוד מוצע לקבוע, כתנאי נוסף, כי בעל התפקיד יעמוד בתנאים ובסכומים, שייקבעו בתקנות לענין ביטוח או ערבות בנקאית, וזאת כדי להבטיח מקורות כספיים במקרים של גרימת נזקים מצד בעל התפקיד במהלך ביצוע תפקידו. (פסקה (2) המוצעת בסעיף 1)

כללי

התיקונים המוצעים בזה לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן - החוק), הם פרי המלצותיה של "הועדה המייעצת הקבועה לענין חוק ההוצאה לפועל", בראשותו של כב' השופט המחוזי דוד בר-אופיר, אשר בתנה את הלקחים והניסיון שהצטבר בהפעלת המערכת בשנים האחרונות ואת הצורך בתיקונים.

סעיפים 1 ו-2 של בית המשפט ביצוע הליכים שבתחום סמכותו של מוציא לפועל (להלן - בעל תפקיד), הדרישות להטלת התפקיד קבועות בסעיף 5א(ב) לחוק והן:

(1) הוא תושב ישראל שמלאו לו 21 שנים;
(2) הוא הוכיח להנחת דעתה של הועדה (ועדת האישרים) שהוא בקיא בהליכים של חוק ההוצאה לפועל".

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 178; התשנ"ה, עמ' 189.
² ס"ח התש"ט, עמ' 287.

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) לשכת ההוצאה לפועל לא תקבל בקשה שלא צורפו לה הצהרה מנומקת הנתמכת במסמכים כאמור בסעיף קטן (א1) או שלא צורף לה כתב ויתור על סודיות כאמור בסעיף קטן (א2)";

(2) בסעיף קטן (ג) -

(א) במקום "לקבל את בקשת" יבוא "להיעתר לבקשת";

(ב) הסיפה החל במילים "ואולם בקשה" - תימחק;

(3) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) חייב, שניתן לגביו צו תשלומים לפי סעיף זה, וחל שינוי ביכולתו לפרוע את החוב בתשלומים שנקבעו, רשאי להגיש לראש ההוצאה לפועל בקשה לשינוי צו התשלומים ויחולו הוראות סעיף זה."

4. בסעיף 7ב(ד) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ואולם אם מצא שיש לחייב נכס שניתן לגבות ממנו את החוב, רשאי הוא להביא לידיעת הזוכה את דבר קיומו של הנכס ופרטיו, בלי לחשוף את מקור המידע".
5. בסעיף 8(ג) לחוק העיקרי, אחרי "הליך" יבוא "ששר המשפטים קבע בצו, יינקט".
6. בסעיף 14 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (א) יבוא:

דבריו הסבר

סעיף קטן (ד) שבו קובע לאמור:

"(ד) בכפוף להוראות כל דין, אם נמסר לראש ההוצאה לפועל מידע לפי סעיף זה, לא יעשה בו שימוש אלא במידה הנדרשת למילוי תפקידו ותוך הגנה על פרטיות החייב ושמירה על סודיות המידע."

כדי למנוע ספקות באשר לתפקידי ראש ההוצאה לפועל וסמכותו ליישם, מוצע להבהיר כי ראש ההוצאה לפועל מוסמך להביא לידיעת הזוכה מידע שהגיע אל ראש ההוצאה לפועל, על נכס של חייב שניתן לגבות ממנו את החוב; סמכות זו מוגבלת בכך שראש ההוצאה לפועל מנוע מלגלות לזוכה את מקור המידע.

סעיף 5 מוצע להסמיק את שר המשפטים לקבוע בצו הליכים אשר נקיטתם, הפסקתם או ביטולם ייעשו על ידי הלשכה על פי בקשת הזוכה בלבד.

סעיף 6 לחוק ענינו עיכוב יציאתו של החייב מהארץ. הגבלת החייב ביציאה מהארץ (למטרות נופש ובילוי, למשל), כל עוד לא שולם את חובותיו או הבטיח את תשלומם - נראית מוצדקת. מוצע לפשט את התנאים להפעלת סמכות ראש ההוצאה לפועל לעכב יציאת החייב מהארץ.

כן מוצע לקבוע כי במחצית השנה הראשונה לקבלת התפקיד יצא בעל תפקיד לכיצוע תפקידו בחברת בעל תפקיד נוסף בעל ניסיון. (סעיף 2 המוצע)

מוצע ששינויים אלה לא יחולו על מי שקיבל ופעל במשך שנתיים לפי אישור הועדה. (סעיף 2(ב) המוצע)

סעיף 3 לפי סעיף 7א(א) לחוק, שניים מתנאי היסוד בשיקולי ראש ההוצאה לפועל בבקשת חייב לצו תשלומים הם צירוף של אלה:

(1) הצהרה מנומקת מטעם החייב על מצבו הכלכלי ויכולתו לשלם את החוב;

(2) מסירת כתב ויתור מטעמו על סודיות, והסכמתו למסירת מידע ומסמכים לראש ההוצאה לפועל לענין נכסיו ומקורות הכנסתו.

מוצע לקבוע כי לא תתקבל, וממילא לא תידון בקשה שלא צורפו לה הצהרה וכתב ויתור על סודיות כאמור.

כמו כן, מוצע, בפסקה 3, לאפשר לחייב אשר ניתן לגביו צו תשלומים לפנות בבקשה נוספת לראש ההוצאה לפועל, לענין צו זה.

סעיף 4 לחוק מאפשר לראש ההוצאה לפועל לאסוף מידע על נכסי החייב.

"(א) היה לראש ההוצאה לפועל יסוד להניח שהחייב עומד לצאת את הארץ בלי לפרוע את החוב או להבטיח את פירעונו, רשאי הוא לצוות על עיכוב יציאתו מן הארץ ועל הפקדת דרכו או תעודת המסע שלו; ואולם אם נתן ראש ההוצאה לפועל צו תשלומים לפי סעיפים 7א, 69(ב) או 69א והחייב מקיים את הוראות הצו, לא יצווה ראש ההוצאה לפועל על עיכוב יציאתו של החייב, אלא אם כן שוכנע כי יציאתו של החייב מן הארץ עלולה לסכל את ביצוע פסק הדין."

7. תיקון סעיף 21 בסעיף 21(א) לחוק העיקרי, ברישה, במקום "על פי בקשת הזוכה רשאי ראש ההוצאה לפועל" יבוא "ראש ההוצאה לפועל רשאי".

8. תיקון סעיף 27 בסעיף 27(א) לחוק העיקרי, בסיפה, במקום "לתקופה שלא תעלה על 14 ימים" יבוא "לתקופה שלא תעלה על 30 ימים".

9. הוספת סעיף 49 אחרי סעיף 49 לחוק העיקרי יבוא:

49א. (א) הוגשה בקשה לעיקול נכסי חייב הנמצאים בידי צד שלישי לשלום לצד השלישי לפי פרק זה ישלם מבקש העיקול לצד השלישי תשלום כפי שיקבע שר המשפטים לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות את התנאים לזכאותו של הצד השלישי לחשלום ואת גובה התשלום, לרבות התנאים בקבלת כמות מוערית של צווי עיקול לפרק זמן שיקבע ובפעולה בדרך ממוחשבת לרבות בשלב קבלת הצווים ובשלב קבלת התשובות; בתקנות לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע הסדרים לתשלום ולדרכי גבייתו, לרבות בדרך של קיזוז.

דבריו הסבר

להליכים נגד רכוש. פסק הדין בפרשת פ"ח והתיקון שבא בעקבותיו החמירו בתנאים למתן צווי מאסר נגד חייבים תוך הכפפתם למערכת קפדנית של סינון ובקרה. כתוצאה מכך חל צמצום משמעותי בשימוש בצווי מאסר והירידה לנכסי החייב הפכה להליך העיקרי בהוצאה לפועל. מקום מרכזי בהליכים נגד רכוש החייב תופסים הליכי העיקול אצל צד שלישי ובמיוחד הליכי העיקול של נכסים של החייב הנתונים בידי גופים כגון תאגידים בנקאיים, קופות גמל וחברות ביטוח.

להרחבת השימוש בכלי של עיקול אצל צד שלישי תרמה גם ההקלה באפשרות המצאת הודעות העיקול. הקלה זו מתבטאת הן באפשרות המצאת הודעות העיקול המתייחסות לתאגידים בנקאיים למרכז הבנק ולא לסניפים השונים, שנקבעה בתיקון מס' 19 לחוק ההוצאה לפועל מאפריל 1999 (ס"ח התשנ"ט, עמ' 138) ובתקנות ההוצאה לפועל מינואר 1995 (ק"ת התשנ"ה, עמ' 532) והן באפשרות המצאת הודעות העיקול באמצעות מערכת ממוחשבת, שנקבעה בתקנות ההוצאה לפועל מיולי 1995 (ק"ת התשנ"ה, עמ' 1662).

בשל התפתחויות אלה הפך העיקול בתאגידים בנקאיים, בקופות גמל ובגופים גדולים אחרים להליך נפוץ ומקובל. זוכים רבים מבקשים מספר גדול של צווי עיקול שמטרתם לאתר נכסים, זרק במקצת המקרים נמצא כי הצד השלישי המגיעות למיליונים.

סעיפים 7 ו-8 הטיפול בעיקול ובמכירת מיטלטלין מצריך השקעה רבה בדיונים בבתי המשפט, בכוח אדם להפעלת הסמכות, בכוח אדם לצורכי שמירה וכן השקעה בנפח אכסון רב. נוכח העובדה כי תרופה זו של עיקול מיטלטלין ומכירתם הינה יעילה וזמינה לענין גביית חובות, מוצעות ההוראות האלה:

א. מוצע להבהיר כי הסמכות לצוות על עיקול מיטלטלין לא תותנה בבקשת זוכה, אלא ראש ההוצאה לפועל יהא מוסמך לפי מידע שיהיה בידי, לצוות כאמור, אף בלא בקשה מיוחדת של הזוכה. (סעיף 7 המוצע)

ב. ההליכים להשגת צו השהיית מכירת מיטלטלין יכולים להימשך ימים אחדים. כדי להימנע מביצוע פזיז של מכירה, מוצע להגדיל את התקופה שבתחומה מוסמך ראש ההוצאה לפועל או בית המשפט להשהות מכירת מיטלטלין מ-14 ימים ל-30 ימים. (סעיף 8 המוצע)

סעיף 9 מאז פסק הדין בפרשת פ"ח (בג"צ 5504/92 פ"ח 1992 סיוע לנפגעי חוקים ותקנות למען ישראל אחרת - עמותה נ' שר המשפטים ואח' פ"ד מו(4) 715) ותיקון מס' 15 לחוק ההוצאה לפועל, שנתקבל בעקבותיו (ס"ח התשנ"ד, עמ' 284), עבר מרכז הכובד בהליכי ההוצאה לפועל מהליכים נגד גופו של החייב

(ג) תקנות לפי סעיף קטן (ב) יכול שיותקנו בהדרגה.

(ד) הוראות סעיף 9(ב) יחולו לענין תשלום לפי סעיף זה.

10. בסעיף 69(ג) לחוק העיקרי, במקום "ראש ההוצאה לפועל ידחה על הסף" יבוא תיקון סעיף 69 "לשכת ההוצאה לא תקבל".

11. בסעיף 88(א) לחוק העיקרי, בפסקה 9) אחרי "ביטול הליכים" יבוא "וגניזת תיקים" תיקון סעיף 88 ובסופה יבוא "או בשל יתרת חוב מזערית".

12. בחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972,³ אחרי סעיף 3 יבוא:

תיקון חוק
הסיוע המשפטי

3א. על אף הוראות סעיפים 2 ו-3 לענין היכולת הכלכלית לשאת בהוצאות השירות המשפטי, מי שנאסר בשל אי תשלום חוב מוזנות ומוחזק במאסר בשל עילה זו בלבד למעלה משבעה ימים רצופים, זכאי לקבל סיוע משפטי בבתי המשפט, בבתי הדין הדתיים כהגדרתם בסעיף 1

"שירות משפטי
למי שנאסר בשל
אי תשלום חוב
מוזנות

ד ב ר י ה ס ב ר

עיקול. השר יהיה רשאי לקבוע, בין היתר, את התנאים שבהם יהיה צד שלישי זכאי לתשלום, שיעור התשלום והסדריו. מגמת התקנות תהיה לקבוע הסדרים שיהיה בהם כדי להחזיר לפחות חלק מההוצאות שהוצאו על ידי הצד השלישי, בלי להכביד על יכולתו של הזוכה לגבות את חובו.

למען הסר ספק נציין, כי התיקון המוצע אינו חל על עיקולים המבוצעים על ידי המדינה על פי סמכותה מכוח פקודת המסים (גביה).

סעיף 10 מוצע להבהיר כי לא תתקבל, וממילא לא תידון, בקשה להכרזה על חייב כ"חייב מוגבל אמצעים", שלא צורפו לה הצהרה וכתב ויתור על סודיות כאמור בסעיף 7א(א) המוצע, וזאת בהמשך לכלל המוצע בסעיף 3 להצעת חוק זו.

סעיף 11 על פי סעיף 88(א) לחוק, שר המשפטים מוסמך להתקין תקנות בדבר "ביטול הליכים בשל העדר פעולה מצד הזוכה". מוצע להרחיב סמכות זו, ולהסמיך את שר המשפטים להתקין תקנות גם לענין ביטול הליכים בשל יתרת חוב מזערית לטובת הזוכה, וכן לענין גניזת תיקי הוצאה לפועל בשל העדר פעולה ובשל יתרת חוב מזערית.

סעיף 12 החוק מאפשר לאסור חייבים בחוב מוזנות המגיעים לבני זוגם, לילדיהם הקטינים, לילדיהם הנכים או להוריהם לתקופה העולה על שבעה ימים, ואילו לגבי כל חוב אחר מוגבלת תקופת המאסר של החייב לשבעה ימים לכל היותר.

מוצע לתקן את חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972 (להלן - חוק הסיוע), כך שמי שנאסר בשל אי תשלום חוב מוזנות, ומוחזק במאסר בשל עילה זו בלבד למעלה משבעה ימים רצופים - לא תחול לגביו ההגבלה

הנתונים מצביעים על כמות עתק של צווי עיקול אצל צד שלישי המגיעות למיליונים.

הגופים האמורים נושאים בנטל הכבד של טיפול בצווי העיקול. הצד השלישי נדרש לפעולה במסגרת סכסוך אזרחי, שאין הוא צד לו ואין הוא זוכה, על פי הדין הקיים, להחזיר הוצאותיו. ניתן להשלים עם מצב זה, כל עוד מדובר במספר מועט של מקרים, אך כאשר נדרש גוף להקדיש משאבים רבים לטיפול בצווי עיקול, קשה לדרוש מהגוף לממן את מלוא ההוצאה בעצמו.

על רקע מצב דברים זה, מינה שר המשפטים דאז, פרופ' דוד ליבאי, ועדה שתפקידה לבדוק את הסוגיה של החזר ההוצאות הכרוכות בביצוע הליכי עיקול ומסירת מידע במסגרת ההוצאה לפועל אצל צד שלישי, שאינו צד להליכי ההוצאה לפועל. הועדה, שבראשה עמד כב' השופט המחוזי דוד בר-אופיר, קבעה כי כהיבט העקרוני יש מקום לתשלום הוצאות בעבור ביצוע עיקולים מכוח חוק ההוצאה לפועל כאשר מדובר בטיפול מסיבי בצווי עיקול בהיקפים גדולים ביותר. הועדה המליצה על תשלום לגופים הנושאים בנטל הכבד של ביצוע צווי עיקול. הועדה סברה גם כי הטלת חובת תשלום על זוכים תביא לשימוש זהיר יותר בכלי של עיקול אצל צד שלישי ותפחית את השימוש בו כאשר הסיכוי לאיתור נכסים של החייב הוא נמוך ביותר. מובן, כי על החייב יהיה להחזיר הוצאות אלו לזוכה.

הסעיף המוצע בא לאפשר אימוץ העיקרון כי יש מקום לפצות לפחות באופן חלקי, גופים הנושאים בנטל הכבד של טיפול בכמויות ניכרות ביותר של צווי עיקול.

סעיף 449 המוצע נועד לקבוע במפורש עיקרון זה ולהסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות בדבר תשלום לצדדים שלישיים במסגרת הטיפול בצווי

³ ס"ח התשל"ב, עמ' 95; התשמ"ה, עמ' 198.

הצעות חוק 2868, כ" באדר ב' התש"ס, 27.3.2000

לחוק בתי דין רתיים (מניעת הפרעה) התשכ"ה-1965, ובלשכות ההוצאה לפועל, בהיקף שנקבע בתקנות, בנוגע לקביעת החיוב במוזנות, גובה החיוב, והליכי גביית המוזנות.

13. (א) תחילתו של חוק זה שלושה חודשים מיום פרסומו.
(ב) הוראות סעיף 5א(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה לא יחולו על מי שערב תחילתו של חוק זה היה בעל תפקיד ופעל על פיו במשך שנתיים לפחות.

ד ב ר י ה ס ב ר

על פי המבחנים שבסעיף 4 לחוק הסיוע, דהיינו כאשר הוא סבור שענינו של המבקש אינו אלא טרדני או קנטרני או שאין לו על מה לסמוך או שאין לו בסיס סביר מבחינת הדין, העובדות או הראיות.

שבסעיפים 2 ו-3 לחוק הסיוע, בשאלה האם משגת ידו לשאת בהוצאות השירות המשפטי המוענק בלשכות הסיוע המשפטי.

תיקון זה אינו פוגע, כמובן, בטמכות ראש הלשכה לסיוע משפטי לבחון בקשה של אסיר כזה לסיוע משפטי

⁴ ס"ח התשכ"ה, עמ' 115.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת הכלכלה של הכנסת:

הצעת חוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה) (תיקון מס' 3), התש"ס-2000*

1. בחוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה), התשנ"ט-1998 (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 10 יבוא:

10א. מלאי הדירות הציבוריות יגדל ב-3,000 דירות לפחות בשנה; הדירות הציבוריות המיומן לצורך הגדלת מלאי הדירות הציבוריות יבוא מכספי הקרן ומתקציב המדינה, ולשם כך תקצה הממשלה כספים בחוקי התקציב השנתיים.

2. על אף הוראות סעיף 10א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה יוגדל מלאי הדירות הציבוריות בשנת 2000 ב-1500 דירות.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשנה הראשונה לכניסת החוק לתוקף מוצע (בסעיף 2 להצעה) להגדיל את מלאי הדירות הציבוריות ב-1,500 יחידות בלבד; לדעת המציעים תיגרום בשנה זו הוצאה שאינה עולה על מחצית מהסכום הנקוב לעיל, שאת רובו ניתן יהיה לממן מההכנסות ממכירת הדירות, ואת היתרה – מהרזרבות שבתקציב המדינה.

חברי הכנסת: אריה גמליאל, יצחק גאגולה, נסים זאב, אמנון כהן, רחמים מלול, יצחק סבן, יאיר פרץ

מוצע לקבוע בחוק הדיור הציבורי (זכויות רכישה) התשנ"ט-1998, הוראה שתקבע שבכל שנה ייתוספו לפחות 3,000 דירות ציבוריות, וזאת כדי לזרז מציאת פתרון לאלפי נזקקים לדיור ציבורי.

לדעת האוצר, ביצועה של הצעת חוק זו תגרום להוצאה של כ-1.35 מיליארד ש"ח לשנה (3,000 יחידות דיור ציבוריות בעלות של כ-450 אלפי ש"ח ליחידה).

* הצעת חוק מס' פ/779; הועברה לוועדה ביום י"ג בטבת התש"ס (22 בדצמבר 1999).
¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 2 ועמ' 114.